

SÖÖDALISANDITE JA EELSEGUDE MÄRGISTAMINE EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUSE (EÜ) NR 1831/2003 ALUSEL

1. SÖÖDALISANDITE MÄRGISTAMINE

Söödalisandit võib turule viia üksnes juhul, kui selle on antud luba ja selle pakend või mahuti on märgistatud ühenduses asuva tootja, pakkiija, importija, müüja või turustaja vastutusel. Söödalisandi märgistusel peab olema nähtav, selgesti loetav ja kustumatu ning vähemalt selle turustamise liikmesriigi ühes või mitmes riigikeeles järgmine teave iga söödalisandi kohta:

- a) söödalisandile loa andmisel antud erinimi, millele eelneb loas nimetatud funktsionaalrühma nimetus;
- b) märgistamise ja turustamise eest vastutava isiku nimi või ärinimi ja aadress või asukoht;
- c) netomass või vedelate söödalisandite puhul netomaht või netomass;
- d) vajaduse korral söödalisandit valmistavale või seda turule viivale ettevõttele Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. jaanuari 2005. aasta määruse (EÜ) nr 183/2005 artikli 10 või vajaduse korral direktiivi 95/69/EÜ artikli 5 alusel antud tunnustamise number;
- e) kasutamishüvisid ja kasutamisega seotud ohutusjuhised ning vajadusel loas nimetatud erinõuded, sh loomaliigid või -kategoriad, kellele söödalisand on ette nähtud;
- f) identifitseerimisnumber;
- g) partii viitenumber ja valmistamiskuupäev.

Lisaks

Lisaks eelpool nimetatud teabele esitatakse allpool olevas loetelus märgitud funktsionaalrühma kuuluva söödalisandi pakendil või mahutil nähtavalt, selgesti loetavalt ja kustumatult allpool toodud teave:

TEATAVATE SÖÖDALISANDITE JA EELSEGUDE MÄRGISTUSE ERINÕUDED

- a) Zootehnilised lisandid, koktsidiostaatikumid ja histomonostaatikumid:
  - tagatise kehtivusaeg või kõlblikkusaeg alates tootmiskuupäevast,
  - kasutusjuhised,
  - kontsentratsioon;
- b) ensüümid, eespool nimetatud andmetele lisaks:
  - antud loaga kooskõlas olev toimeaine või toimeainete erinimi vastavalt selle/nende ensüümiaktiivsusele,
  - Rahvusvahelise Biokeemia Liidu identifitseerimisnumber,
  - kontsentratsiooni asemel: aktiivsuseühikud (aktiivsuseühikud grammi või milliliitri kohta);
- c) mikroorganismid:
  - tagatise kehtivusaeg või kõlblikkusaeg alates valmistamiskuupäevast,
  - kasutusjuhised,
  - tüve identifitseerimisnumber,
  - kolooniaid moodustavate osakeste arv grammi kohta;
- d) toitainelised lisandid:
  - toimeaine sisaldus,
  - sisalduse tagatise kehtivusaeg või kõlblikkusaeg alates valmistamise kuupäevast;
- e) tehnoloogilised ja organoleptilised lisandid, välja arvatud lõhna- ja maitseained:
  - toimeaine sisaldus;
- f) lõhna- ja maitseained:

— sisalduse määr eelsegudes.

Söödalisandeid turustatakse ainult suletud pakendites või mahutites, mis tuleb sulgeda nii, et pakendi avamisel kinnitus rikutakse ja seda ei ole võimalik uuesti kasutada.

LISA - SÖÖDALISANDITE RÜHMAD

1. Kategooria “tehnoloogilised lisandid” alla lisatakse järgmised funktsionaalrühmad:

- a) säilitusained: ained või mikroorganismid, mis kaitsevad sööta mikroorganismide või nende metaboliitide põhjustatud rikkumise eest;
- b) antioksüdandid: ained, mis pikendavad sööda ja söödatooraine säilimisaega, kaitstes neid oksüdatsiooni põhjustatud rikkumise eest;
- c) emulgaatorid: ained, mis muudavad söödas kaks või enam segunematut koostisfaasi ühtlaseks seguks või säilitavad seda;
- d) stabilisaatorid: ained, mis võimaldavad säilitada sööda füüsilis-keemilist olekut;
- e) paksendajad: ained, mis suurendavad sööda viskoossust;
- f) želeerivad ained: ained, mis želee tekkimisega annavad söödale tekstuuri;
- g) sideained: ained, mis suurendavad sööda osakeste kalduvust kokku kleepuda;
- h) ained, mis tõkestavad radionukliididest põhjustatud saastatust: ained, mis takistavad radionukliidide imendumist või aitavad kaasa nende eritumisele;
- i) paakumisvastased ained: ained, mis vähendavad sööda üksikute osakeste kalduvust kokku kleepuda;
- j) happesuse regulaatorid: ained, mis reguleerivad sööda pH taset;
- k) silokonservandid: ained, kaasa arvatud ensüümid ja mikroorganismid, mida lisatakse söödale silo toodangu parandamiseks;
- l) denatureerivad ained: ained, mis võimaldavad töödeldud sööda valmistamisel kasutatuna kindlaks teha konkreetse toiduaine või söödatooraine päritolu;
- m) ained, mis vähendavad sööda saastumist mükotoksiinidega: ained, mis võivad tõkestada või vähendada mükotoksiinide omastamist, soodustada nende eritumist või muuta nende toimeviisi.

2. Kategooria “organoleptilised lisandid” alla lisatakse järgmised funktsionaalrühmad:

- a) värvained:
  - i) ained, mis annavad söödale värvuse või taastavad selle;
  - ii) ained, mis loomadele söötmise korral annavad loomse päritoluga toidule värvuse;
  - iii) ained, mis parandavad dekoratiivkalade või -lindude värvust;
- b) lõhna- ja maitseained: ained, mille lisamine söödale parandab sööda lõhna ja maitset.

3. Kategooria “toitainelised lisandid” alla lisatakse järgmised funktsionaalrühmad:

- a) vitamiinid, provitamiinid ja samalaadse toimega keemiliselt täpselt määratletud ained;
- b) mikroelementide ühendid;
- c) aminohapped, nende soolad ja analoogid;
- d) karbamiid ja selle derivaadid.

4. Kategooria “zootehnilised söödalisandid” alla lisatakse järgmised funktsionaalrühmad:

- a) seedimist soodustavad ained: ained, mis loomadele söötmise korral suurendavad sööda seeduvust konkreetsele söödatoorainele avaldatava toime abil;
- b) soolestiku mikrofloorat tasakaalustavad ained: mikroorganismid või muud keemiliselt määratletud ained, millel loomadele söötmise korral on positiivne toime soolestiku mikrofloorale;
- c) ained, mis mõjutavad soodsalt keskkonda;
- d) muud zootehnilised söödalisandid.

2. EELSEGUDE MÄRGISTAMINE

Eelsegu on segu, mis sisaldab SÖÖDALISANDEID (va koktsidiostaatikumid ja histomonostaatikumid), mille sisaldus ületab täissöödas lubatud sisaldust rohkem kui 100 korda. Eelsegu lisamismäär on <1% (0,1 -0,9%). Üle 1% ($\geq 1\%$) lisamismäära puhul on tegemist täiendsöödaga.

Näiteks:

Seleeni on kõikidele loomaliikidele (määrus 634/2007) lubatud 0,5 mg/kg – täissöödas, mille niiskusesisaldus on 12%

≤ 50 mg/kg – täiendsööt

> 50 mg/kg – eelsegu

Eelsegu sisaldab KOKTSIDIOSTAATIKUMIE JA HISTOMONOSTAATIKUME, mille sisaldus ületab täissöödas lubatud sisaldust rohkem kui 5 korda. Eelsegu lisamismäär on <20%. Üle 20% ($\geq 20\%$) lisamismäära puhul on tegemist täiendsöödaga.

Näiteks:

Monensiinnaatrium broilerkanadele (määrus 109/2007), lubatud on 125 mg/kg – täissöödas, mille niiskusesisaldus on 12%

≤ 625 mg/kg – täiendsööt

> 625 mg/kg – eelsegu.

Söödalisanidite eelsegu saab turule viia üksnes juhul, kui selle pakend või mahuti on märgistatud ühenduses asuva tootja, pakkiija, importija, müüja või turustaja vastutusel ja sellel on nähtav, selgesti loetav ja kustumatu ning vähemalt selle turustamise liikmesriigi ühes või mitmes riigikeeles järgmine teave eelsegus oleva iga söödalisanidi kohta:

- söödalisanidile loa andmisel antud erinimi, millele eelneb loos nimetatud funktsionaalrühma nimetus;
- netomass või vedelate söödalisanidite ja eelsegude puhul netomaht või netomass;
- identifitseerimisnumber.

Järgnev teave esitatakse toodetud eelsegu kohta:

- märgistamise ja turustamise eest vastutava isiku nimi või ärinimi ja aadress või asukoht;
- vajaduse korral eelsegu valmistavale või seda turule viivale ettevõttele Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. jaanuari 2005. aasta määruse (EÜ) nr 183/2005 (millega kehtestatakse söödahügieeni nõuded) artikli 10 või vajaduse korral direktiivi 95/69/EÜ artikli 5 alusel antud loanumber;
- kasutamishüüesid ja kasutamisega seotud ohutusjuhised ning vajadusel loos nimetatud erinõuded, sh loomaliigid või -kategooriad, kellele eelsegu on ette nähtud;
- partii viitenumber ja valmistamiskuupäev.

Lisaks

Lõhna- ja maitseained võib söödalisanidite loetelus asendada sõnadega “lõhna- ja maitseainete segu”. Seda ei kohaldata lõhna- ja maitseainetele, mille suhtes kehtivad koguselised piirangud söödas või joogivesi kasutamisel.

Lisaks eelpool nimetatud teabele esitatakse allpool olevas loetelus märgitud funktsionaalrühma kuuluva söödalisanidit sisaldava eelsegu pakendil või mahutil nähtavalt, selgesti loetavalt ja kustumatult allpool toodud teave:

TEATAVATE SÖÖDALISANIDITE JA EELSEGUDE MÄRGISTUSE ERINÕUDED

- a) Zootehnilised lisandid, koktsidiostaatikumid ja histomonostaatikumid:
— tagatise kehtivusaeg või kõlblikkusaeg alates tootmiskuupäevast,
— kasutusjuhised,
— kontsentratsioon;
- b) ensüümid, eespool nimetatud andmetele lisaks:
— antud loaga kooskõlas olev toimeaine või toimeainete erinimi vastavalt selle/nende ensüümiaktiivsusele,
— Rahvusvahelise Biokeemia Liidu identifitseerimisnumber,
— kontsentratsiooni asemel: aktiivsuseühikud (aktiivsuseühikud grammi või milliliitri kohta);
- c) mikroorganismid:
— tagatise kehtivusaeg või kõlblikkusaeg alates valmistamiskuupäevast,
— kasutusjuhised,
— tüve identifitseerimisnumber,
— kolooniaid moodustavate osakeste arv grammi kohta;
- d) toitainelised lisandid:
— toimeaine sisaldus,
— sisalduse tagatise kehtivusaeg või kõlblikkusaeg alates valmistamise kuupäevast;
- e) tehnoloogilised ja organoleptilised lisandid, välja arvatud lõhna- ja maitseained:
— toimeaine sisaldus;
- f) lõhna- ja maitseained:
— sisalduse määr eelsegudes.

Eelsegude puhul märgitakse märgistusele sõna „**eelsegu**”. Kui söödamaterjali kasutatakse kandjana siis sel puhul märgitakse kandjad kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuli 2009. aasta määruse (EÜ) nr 767/2009 (sööda turuleviimise ja kasutamise kohta) artikli 17 lõike 1 punktiga e ning kui kandjana kasutatakse vett, märgitakse eelsegu niiskusesisaldus. Iga eelsegu kohta tervikuna võib märkida üksnes ühe minimaalse säilivusaja; selline minimaalne säilivusaeg määratakse kindlaks selle iga komponendi minimaalse säilivusaja alusel.

Eelsegusid turustatakse ainult suletud pakendites või mahutites, mis tuleb sulgeda nii, et pakendi avamisel kinnitus rikutakse ja seda ei ole võimalik uuesti kasutada.

ÜLDISED KASUTUSTINGIMUSED

1. Söödalisandite kogus, mis esineb teatavas söödatooraines ka töötlemata kujul, arvutatakse nii, et lisatud elementide ja töötlemata kujul esinevate elementide summa ei ületa lubamist käsitlevas määruses ettenähtud maksimaalset sisaldust.
2. Söödalisandite segamine eelsegudes ja söödas on lubatud ainult juhul, kui segu komponendid on soovitatavat toimet silmas pidades füüsikalis-keemiliselt ja bioloogiliselt kokkusobivad.
3. Täiendsöödad, mida on nõuetekohaselt lahjendatud, ei või sisaldada söödalisandeid määral, mis ületab täissööda jaoks kinnitatud määra.
4. Silokonservante sisaldavate eelsegude puhul peab sõnale “silokonservantide” olema etiketil selgelt lisatud sõna “EELSEGU”.